

MARINE HARVEST NORWAY AS AVD ULVAN
Ulvøyveien 177
7242 KNARRLAGSUND

Deres ref:
Vår ref: 2016/028159
Dato: 12.10.2016
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

STADFESTELSE AV VEDTAK

Vi viser til klage av 28.06.2016 på Mattilsynets tidsfrist satt i vedtak av 7.06.2016 som sier at «CO₂-sederer vil ikke være tillatt å bruke på laksefisk på Marine Harvest Ulvan etter 1. juni 2017».

I klagesaker kommer saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kapittel VI Om klage og omgjøring til anvendelse. Vi har vurdert at vilkårene for å ta klagen til behandling er oppfylt.

Sakens bakgrunn

Mattilsynets region Midt (heretter kalt regionen) har lenge hatt fokus på fiskevelferd i forbindelse med CO₂-sederer og levendekjølingstank, både generelt og ved Marine Harvest Norway AS avdeling Ulvan (heretter kalt MHU) spesielt.

Med basis i observasjoner, fattet regionen allerede 19.12.2013 vedtak (Mattilsynets saksnummer 2013/255637) om at MHU måtte fremlegge dokumentasjon på at dyrevelferden ble ivaretatt ved bruk av CO₂ som sederingsmetode. Det skulle også fremlegges dokumentasjon på god nok vannkvalitet i levendekjølingstanken, og virksomheten skulle risikovurdere hvor lenge det er forsvarlig å ha fisk ute av vann mht fiskevelferd.

I februar 2014 la MHU frem dokumentasjon (Mattilsynets saksnummer 2014/714) i hht vedtaket. Dokumentasjonen som var utarbeidet i samarbeid med Akvaplan Niva og NOFIMA viste at CO₂-sederer stresser fisken. Men dokumentasjonen viste også at sedert fisk hadde lavere aktivitet og stresset mindre i forbindelse med lufteksponering (som i følge vedtak av 19.12.2013 kunne vare opptil 1 minutt) før slag/bløggging. Det ble også vist at feilprosent i slag/bløggemaskinen var lavere når fisken var sedert.

Regionen bekreftet at vedtaket om å fremlegge dokumentasjon var etterkommet, og de lukket derfor vedtaket i slutten av februar 2014. De påpekte imidlertid at dokumentasjonen indikerer at CO₂ sederer er en unødvendig ekstra påkjenning på fisken, som er mulig å unngå med en annen utforming av slaktelinjen. Regionen poengterte derfor viktigheten av å vurdere utforming på slaktelinjen med hensyn på fiskevelferd. Det ble ikke fattet noe vedtak i hht dette, og det var derfor opp til virksomheten å iverksette tiltak for å etterleve regelverket i hht de resultater som framkom av dokumentasjonen.

Sommeren 2014 ble Mattilsynets krav til fiskevelferd ved slakteri tydeliggjort gjennom veileder som ble publisert på våre hjemmesider. Basert på råd fra Havforskningsinstituttet (HI) konkluderte vi med

at CO2 synes å være uegnet til sedering av laks. Dokumentasjon som lå til grunn for dette rådet ble offentliggjort ved årsskiftet 2015/2016. I veilederen er det også, etter innspill fra HI, satt veiledende normer for lufteksponering (maks 30 sek) og nedre temperaturgrense ved levendekjøling (2 grader C).

Siden MHU ikke på eget initiativ hadde benyttet seg av muligheten til å planlegge og gjennomføre endringer på slaktelinjen med henblikk på bedre fiskevelferd og utfasing av CO2-sedering, varslet regionen vedtak om utfasing av CO2-sedering den 14.04.2016 (Mattilsynets saksnummer 2016/028159). Varselet innebar at tidsfrist for utfasing ville bli satt til 1. november 2016.

MHU sendte den 20.05.2016 uttalelse til varselet, der de bl.a. ba om at tidsfrist for utfasing ble forlenget slik at den sammenfaller med ferdigstilling av nytt slakteri på Jølsøya som i hht virksomhetens daværende planer skulle være ferdig i 2018. Hovedkontoret har siden blitt informert om at nåværende tidsplan innebærer ferdigstilling i andre kvartal av 2019.

Den 07.06.2016 fattet regionen følgende vedtak om pålegg: «CO2-sedering vil ikke være tillatt å bruke på laksefisk på Marine Harvest Ulvan etter 1. juni 2017.» Regionen fant ikke å kunne ta hensyn til planer om bygging av nytt anlegg, siden disse planen ikke er vedtatt. Det ble gitt noe romsligere tidsfrist enn varslet for å redusere negative effekter som følge av nedstenging av fabrikk i ombyggingsfasen.

Den 28.06.2016 klagde MHU på tidsfristen som ble satt i vedtaket og gjentok ønsket om at tidsfrist sammenfaller med ferdigstilling av nytt slakteri.

Regionen opprettholdt sitt vedtak og oversendte klagen til hovedkontoret 14.07.2016.

Hovedkontoret ga sitt foreløpige syn på saken i e-post av 03.08.2016, der MHU fikk mulighet til å komme med utdypende argumentasjon for sitt syn.

Etter initiativ fra MHU ble det avholdt et møte mellom MH og hovedkontoret den 22.08.2016 der saken ble drøftet. Som en oppfølging til dette møtet sendte MHU utdypende argumentasjon for sin klage den 01.09.2016.

Klagers anførsler

Oppsummert

Med basis i resultater fra forsøk med CO2-sedering signaliserer MHU at de har forståelse for at regionen fatter vedtak om utfasing av CO2-sedering. De mener likevel at metoden pr. i dag bidrar til best mulig velferd ved slakteriet på Ulvan. MHU har planer om å bygge nytt slakteri på Jølsøya som i hht nåværende planer skal være ferdig i løpet av våren 2019. De ber derfor om at tidsfrist for utfasing av CO2 sammenfaller med planer for ferdigstilling av det nye anlegget. MHU foreslår at vedtaket kan være betinget av at det treffes bindende beslutning om å bygge fabrikk, og at bekreftelse på dette oversendes Mattilsynet innen 15.07.2017.

MHU mener at fiskevelferden er godt ivaretatt ved bruk av CO2-sedering ved MHU

MHU er enig i at CO2-sedering bør fases ut over tid, og at CO2-sedering ikke er en del av fremtidens avlivningsteknologi. Men de hevder at det i dag ikke finnes klar forståelse eller dokumentasjon av hva som er beste løsning for sedering med påfølgende mekanisk bedøving og bløgging, og angir at de er i starten av en prosess for å kartlegge dette. De mener at usikkerhetene rundt dette, gjør at de pr i dag ikke kan velge prinsipielle løsninger for fremtiden.

MHU mener videre at bruken av CO₂-sedering på MHU bidrar til å ivareta fiskevelferden på en god måte. MHU begrunner dette med at CO₂ i seg selv trolig er av mindre betydning når det gjelder påføring av stress, siden laktatmålinger viser at stresset ved CO₂ sedering er betydelig lavere enn det stresset som påføres fisken i f.eks. treng- og pumpeprosessen.

MHU er enig i at elektrobedøvelse og slagbedøvelse i enkelte tilfeller kan være bedre om disse metodene fungerer optimalt. Men siden disse metodene innebærer risiko for avvik med oppvåkning eller feilslag, mener de at CO₂-sedering vil sikre mot slike avvik. De viser til at det er dokumentert at bruk av CO₂-sedering gir bedre velferd videre i slakteprosessen ved MHU, ved at det bidrar til lavere stress ved lufteksponert transport til bedøvelsesenhet og mindre feilslag ved slagbedøving. MHU mener derfor at CO₂ sedering ikke påfører fisken dårligere fiskevelferd sammenlignet med andre metoder.

Alternativer til CO₂-sedering ved pre-rigor produksjonen på Ulvan

MHU peker på praktiske problemstillinger knyttet til alternative avlivingsløsninger, siden elektrobedøving har vært foreslått som alternativ til CO₂-sedering.

MHU viser til at alternativ metode for sedering ved bruk av elektrobedøving, vil ha negativ effekt på kvalitet og rigortid, noe som vil få store negative ringvirkninger for drift basert på pre-rigor produksjon. Konsekvensen kan være at MHU ikke vil kunne drive sin filetavdeling. Dette vil få store negative ringvirkninger for kunder og ansatte. De mener derfor at sedering ved bruk av elektrobedøving er uegnet for deres produksjon.

MHU viser også til at de ikke kan fjerne kjøletank for å gi plass til annen avlivingsenhet, grunnet krav til kjernetemperatur.

Etter MHU sin vurdering vil derfor eneste alternative løsning for å etterkomme regionens vedtak være en omfattende ombygging av anlegget til anslagsvis 30 millioner kr.

Konsekvensene av vedtaket er urimelig

MHU mener at krav om utfasing av CO₂-sedering på Ulvan vil gi urimelige konsekvenser.

MHU hevder at en midlertidig løsning for utfasing av CO₂ før ny fabrikk er på plass vil kreve store investeringer. For å få plass til et alternativ til CO₂ sedering må det bygges et nytt tilbygg. Dersom dagens pre-rigor produksjon skal kunne opprettholdes hevder MHU at nødvendig investering vil være på ca. 30 millioner kr, i tillegg til at de må stenge ned fabrikk en periode i byggefasen.

MHU mener det fremstår som svært urimelig og samfunnsøkonomisk uheldig at de må foreta en så betydelig investering, to år før driften på Ulvan skal avsluttes og ny fabrikk står klar.

Byggeplaner og beslutningsprosess for ny fabrikk på Jøsnøya

MHU har gitt en kortfattet fremstilling av beslutningsprosess og byggeplaner mht den nye fabrikk på Jøsnøya. Endelig vedtak om bygging skal behandles på konsernstyremøte i juni 2017. Marine Harvest har alle intensjoner om at planene blir gjennomført, og viser til at grunnen til at det ikke er fattet endelig beslutning er at beslutningsgrunnlaget (prosjektering, anbudsrunde og investeringssøknad) må foreligge før endelig vedtak. Etter godkjenning i styret vil byggingen starte høst 2017 med ferdigstilling andre kvartal av 2019.

Mattilsynet lukket vedtak om dokumentasjon av metode for CO₂-sedering i 2014

MHU hevder at det ikke er lenge siden de fikk lukket vedtak fra regionen på levende kjølingstanken, og at dette gjorde at man fortsatt i dag har dagens levendekjøling med CO₂ til sedering.

Relevant regelverk

Krav til god fiskevelferd i forbindelse med alle aktiviteter på et slakteri er nedfelt i lov 2009-06-19-97 om dyrevelferd §§ 3 og 12 og forskrift 2006-10-30-1250 om slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr §§ 10 – 15 (slakteriforskriften). Spesifikke krav til sedering av fisk finnes i forskriftens § 13 mens § 17 gir hjemmel for å dispensere fra forskriftskrav i særlige tilfeller.

Sommeren 2014 publiserte Mattilsynet en veileder for fiskevelferd ved slakteri for oppdrettsfisk: http://www.mattilsynet.no/om_mattilsynet/gjeldende_regelverk/veiledere/veileder_fiskevelferd_ved_slakteri_for_akvakulturdyr_2014.9471/binary/Veileder%20fiskevelferd%20ved%20slakteri%20for%20akvakulturdyr%202014

Veilederen skal bidra til å tydeliggjøre Mattilsynets fortolking av regelverkets krav til fiskevelferd på slakterier for akvakulturfisk. Veilederen er retningsgivende, og den den er skrevet med bakgrunn i den kunnskap som forelå da den ble publisert. Ny kunnskap kan føre til nye eller andre forventninger til næringen mht hvordan de skal sikre god fiskevelferd på slakteriene.

Førsteinstansens anførsler

Regionens vedtak om utfasing av CO₂ ble gjort med basis i observasjoner og ny kunnskap om laksens lave CO₂ toleranse.

Regionen henviser til at resultater fra OPTISLAKT viser at CO₂-sedering påfører fisken mye stress.

Regionen beskriver observasjoner av stress-respons og dårlig vannkvalitet i kjøletanken på MHU. De skriver bl.a. at «*Fisk som overføres til CO₂-levendekjølingstank viser tydelig fluktrespons, panikk og stress. PH i tanken er lav på grunn av høyt CO₂-nivå. Mattilsynet har sett pH ned mot 5,6, en faktor som isolert sett også vil føre til stressrespons hos fisk. Temperaturer har vært ned mot null grader, og temperaturdifferansen fra sjøvann kan være stor, særlig i sommersesongen.*»

Regionen viser til at dokumentasjon framlagt i hht vedtaket i 2013, viste at CO₂-sedering kun var nødvendig for å kompensere for slagmaskiner som krever rolig fisk for manuell innmating.

Regionen er ikke enig med MHU om at det ikke finnes alternative løsninger for bedøving og avliving som tilfredsstillter MHU sine behov. Regionen mener det eksisterer løsninger som tilfredsstillter kravene i regelverket, dersom virksomheten tilrettelegger for riktig bruk. Regionen mener derfor at sedering før bedøving og avliving slik det gjennomføres hos MHU bør være unødvendig.

Til uttalelsen om at vedtaket om dokumentasjon av metoden ble lukket i 2014, svarer regionen at lukkingen ikke innebar en aksept av bruken av CO₂. Tvert imot var det tydelig oppfordring i dette brevet om å finne bedre løsninger for slaktelinja, herunder utfasing av CO₂. Denne oppfordringen har stadig blitt gjentatt ved tilsyn i de to påfølgende årene. Når MHU til tross for dette ikke har faset ut CO₂ på eget initiativ, har regionen sett det som nødvendig å ta i bruk tvang.

Til uttalelse om at det er urimelig å pålegge midlertidig endring når ny fabrikk etter planen skal ferdigstilles i 2018, svarer regionen at de ikke kan ta hensyn til planer som ikke er vedtatt.

Vår vurdering

1. Er det tillatt å bruke CO2 til sedering av laks?

1.1 CO2 kan tilsettes under forutsetning av at god fiskevelferd kan dokumenteres

Både dyrevelferdsloven og forskrift om slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr slår fast at dyr, herunder også fisk, skal vernes mot unngåelig smerte, lidelse og frykt ved avlaving og aktiviteter i forbindelse med avlaving.

I forskriftens § 13 om håndtering og sedering står det følgende:

«Fisk skal håndteres på en skånsom måte og føres gjennom anlegget frem til avlaving uten unødig opphold.

Sedering skal utføres på forsvarlig måte, og fisken skal sikres forsvarlig vannkvalitet under trening og sedering.

Levende kjøling skal utføres uten for raske temperaturendringer eller for lav temperatur. CO2 kan tilsettes under forutsetning av at god fiskevelferd kan dokumenteres gjennom hele prosessen.»

1.2 Det er dokumentert at CO2-sedering gir dårlig velferd hos laks

I veilederen står det bl.a. følgende om CO2-sedering: *«I følge HI, viser nye foreløpige forskningsresultater at laks viser kraftig stressrespons/unnvikelsesrespons ved tilsetning av CO2 allerede ved pH < 7. CO2 konsentrasjoner som gir sederingseffekt gir langt lavere pH enn dette. Det kan derfor synes som at CO2 er uegnet til sedering av laks.»*

Forsøkene om laksens lave toleranse for CO2 ble offentliggjort i årsskiftet 2015/2016, bl.a. jf følgende lenke: <http://forskning.no/fiskehelse-oppdrett/2016/01/oppdrettslaks-omfintleg-co2>.

Forsøkene som ledet fram til konklusjonen om at CO2-sedering gir dårlig velferd var gjennomført på MHU, jf pålegg fra regionen om å dokumentere dyrevelferden ved bruk av CO2-sedering. Konklusjonene forelå tidlig i 2014. Gjennom vurderingene knyttet til CO2-sedering i veilederen som ble publisert sommeren 2014, sendte hovedkontoret ut tydelige signaler til næringen om at CO2 synes å være uegnet til sedering av laks og dermed i strid med krav til god dyrevelferd.

1.3 Er det likevel særlige forhold ved fiskevelferden på MHU som tilsier at bruken av CO2 bør tillates?

Regionen har over tid vist bekymring for bruken av CO2 til sedering av laks ved Ulvan med basis i observasjoner av at fisken på Ulvan som overføres til CO2-/levendekjølingstank viser tydelig fluktrespons, panikk og stress. Dette har regionen tatt opp med MHU både skriftlig og muntlig, før og etter at dokumentasjon forelå, uten at MHU har gjort tiltak for utfasing av metoden.

MHU mener at CO2 er av mindre betydning når det gjelder påføring av stress. Hovedkontoret er ikke enig i denne vurderingen og viser til at dokumentasjon og observasjon ved tilsyn tilsier at fisken opplever betydelig stress.

MHU viser til at stress ved bruk av CO2, er mindre enn stress påført gjennom f.eks. trening og pumping. Hovedkontoret bestrider ikke forskningsresultater som indikerer dette, og vi ser at også dette er håndteringsoperasjoner som næringen på sikt må finne bedre løsninger på. Vi mener

imidlertid at det å påføre fisken mye stress og ubehag i en del av slakteprosessen, ikke er et argument for å påføre fisken mer stress i en annen del av slakteprosessen.

MHU viser til at det er dokumentert at bruken av CO₂ ved Ulvan gir bedre fiskevelferd totalt i slakteprosessen der, siden det bidrar til at fisken er roligere og mindre stresset videre i slakteprosessen og dermed også mindre feilslag/stikk. Regionen beskriver at vannet i kjøletank tidvis er ned mot 0 grader C og at fisken er eksponert for luft i inntil 1 minutt (ved tidligere inspeksjoner opp til 4 min) før bedøving/avliving. Dette innebærer vesentlig stress for fisken. MHU argumenterer med at CO₂ bidrar til mindre stress ved slik levendekjøling og lufteksponering, og at fisken dermed også blir roligere, noe som igjen gir færre feilslag/stikk ved bløgging. De mener derfor at CO₂-seding gir bedre fiskevelferd totalt ved MHU. Når det gjelder beskrevne forhold ved levendekjøling og lufteksponering avviker dette fra veilederens grenseverdier for levendekjøling som er på minimum 2 grader og lufteksponering som er på maksimalt maksimum 30 sekunder. Når det gjelder innmating til bedøver er det tydeliggjort i veilederen at virksomheten skal ha prosedyrer som sikrer at fisken ledes rett vei inn i bedøver. Hovedkontoret mener at behovet for å redusere dårlig velferd i den videre slakteprosessen, ikke er et argument som taler for at bruk av CO₂ gir god velferd. Tvert imot mener Hovedkontoret at MHU må iverksette tiltak for å sikre at hele slakteprosessen er i tråd med kravene til god fiskevelferd.

Konklusjon

Det er dokumentert at bruk av CO₂ til sedering av laks gir dårlig fiskevelferd. Dette gjelder også ved MHU. Forutsetningen om at god dyrevelferd kan dokumenteres gjennom hele prosessen, som skal ligge til grunn for at CO₂ kan brukes, er dermed ikke til stede. Hovedkontoret mener derfor at bruk av CO₂ til sedering av laks er i strid med slakteriforskriften § 13 tredje ledd andre setning.

Dette innebærer at med mindre Mattilsynet gir dispensasjon fra forskriftens § 13 tredje ledd andre setning, vil bruken av CO₂ til sedering av laks være forbudt.

2. Bør Mattilsynet dispensere fra forbudet mot bruk av CO₂-seding ved MHU?

2.1 Innledning

Regionen har godtatt en utsettelse av gjennomføring av vedtaket til 1. juni 2017. Dette er i realiteten en dispensasjon fra forbudet mot CO₂-seding fram til denne dato, og et avslag på en dispensasjonssøknad ut over dette. Klagen behandles derfor som en klage på avslag på dispensasjon fra forbudet mot CO₂-seding fra 1. juni 2017 til 30. juni 2019.

Vi vil nedenfor avklare noen momenter som er av betydning for dispensasjonsvurderingen. Avslutningsvis vil vi avgjøre om dispensasjon kan gis for perioden etter 1. juni 2017.

2.2 Avklaringer

2.2.1 Er elektrobedøving uforenelig med pre-rigor produksjon?

MHU mener at de ikke vil kunne opprettholde sin pre-rigor produksjon ved overgang fra CO₂-seding til elektrobedøving. MHU mener at dette er en av grunnene som gjør en dispensasjonsnektelse urimelig. MHU mener at det ikke finnes enklere/rimeligere løsninger som er forenelig med deres behov. Hovedkontoret har fått forståelsen av at elektrobedøver som

erstatning for CO₂-sedering har vært foreslått som et rimeligere alternativ til utfasing av CO₂. MHU konkluderer imidlertid med at dette ikke er aktuelt og viser til at elektrobedøving er uforenelig med pre-rigor filetering ved anlegget. I tillegg viser MHU til problemer med haleknekk og blødning i filet ved bruk av elektrobedøving, og at dette ikke er forenelig med den produktkvaliteten de ønsker. Hovedkontoret tar i utgangspunktet ikke stilling til hvilke løsninger som velges for å innfri forskriftskrav. Vi vil imidlertid bemerke at det på generell basis ikke synes å være forhold som tilsier at elektrobedøving og prerigor-produksjon er uforenelig. Vi kjenner til flere anlegg som baserer sin pre-rigor produksjon på elektrobedøvet fisk, og disse har verken problemer med for kort rigortid eller haleknekk/blødninger. I følge anlegg vi har vært i kontakt med, er suksesskriterier først og fremst knyttet til å utsette fisken for minst mulig stress, samt korrekte rutiner mht bruk og renhold av elektrobedøver.

Dokumentasjon tilsier også at det er liten forskjell på hvor lang tid det tar før dødsstivhet inntreffer ved hhv slag eller elektrobedøver. Det følger av Havforskningsrapporten 2011 s. 24 og 25 (http://www.imr.no/filarkiv/2011/04/velferd_og_slakting_akvakultur_.pdf/nb-no). Der står det bl.a. «Vi ser at bedøving med karbondioksid gir stiv fisk etter 12 timer, mens det tar rundt 30 timer før laksen blir stiv dersom den avlives med elektrisitet eller slag.» Forsøkene som ligger til grunn for denne artikkelen tar utgangspunkt i helt ustresset fisk. Graden av stress før fisken blir bedøvet har stor innvirkning på tiden det tar før dødsstivhet inntreffer, og tidsangivelsen i artikkelen er urealistisk i dagens slakterier. Resultatene tilsier imidlertid at det ikke skal være vesentlige forskjeller på pre-rigor tid ved godt utført elektro- eller slagbedøving, mens det er stor risiko for redusert pre-rigortid ved bruk av CO₂. Når det er sagt har hovedkontoret inntrykk av at risiko for brukerfeil som kan innvirke på pre-rigor tid, er større ved elektrobedøving enn ved slagbedøving. Det kan også tilføyes at forsøkene som viser svært kort rigor-tid med CO₂, var ved doseringer som bedøver fisk, dvs høyere doser enn ved korrekt utført sedering.

Med basis i overstående konkluderer Hovedkontoret med at elektrobedøving ikke er uforenelig med pre-rigor produksjon på generell basis. Vi kan imidlertid ikke utelukke at det er forhold på Ulvan som tilsier at de ikke vil være i stand til å opprettholde pre-rigor produksjon dersom CO₂-sedering erstattes med elektrobedøving.

2.2.2 Skal behovet for pre-rigor produksjon tillegges vekt ved saksbehandlingen?

Slakteriforskriften § 13 tredje ledd andre setning oppstiller et forbud mot bruk av CO₂ sedering, dersom god velferd ikke kan dokumenteres gjennom hele prosessen. Dette forbudet gjelder selv om det begrenser hvilke produkter som kan produseres. Forbudet er ikke relativt etter hvor stort behov næringsaktører har for å gjennomføre CO₂-sedering. Mattilsynet vet at flere aktører produserer pre-rigor uten CO₂-sedering.

MHUs behov for pre-rigor produksjon tillegges derfor ikke vekt i vår vurdering av om dispensasjon bør gis.

2.2.3 Skal kostnadsoverslaget til MHU legges til grunn i dispensasjonsvurderingen?

MHU konkluderer med at det vil være behov for en investering på 30 millioner kroner for å opprettholde dagens pre-rigor produksjon. Det vises videre til at det vil få økonomiske og bemanningsmessig konsekvenser dersom de skal velge en løsning som gjør at de ikke kan fortsette dagens pre-rigor produksjon.

Selv om hovedkontoret er enig med regionen i at det trolig vil være mulig å fase ut CO2-sedering og gjennomføre slakteprosessen på en fiskevelferdsmessig forsvarlig måte ved enklere midler enn den løsningen MHU skisserer, vil vi ikke ta stilling til hvilke konkrete løsninger virksomheten velger for etterlevelse av vedtaket. Vi stoler på at virksomheten har skissert det alternativet som de, ut fra en samlet vurdering, mener vil være mest gunstig, dersom vedtaket om utfasing av CO2 opprettholdes.

Hovedkontoret legger derfor MHU sitt kostnadsoverslag på 30 millioner kroner til grunn i dispensasjonsvurderingen.

2.3 Dispensasjonsvurderingen

Mattilsynet kan dispensere fra forskriftskrav i særlige tilfeller. Spørsmålet er derfor om MHU sine planer om å bygge ny fabrikk som skal ferdigstilles andre kvartal 2019 gjør saken til et særlig tilfelle hvor Mattilsynet bør dispensere fra slakteriforskriften § 13 tredje ledd andre setning, jf. slakteriforskriften § 17.

MHU mener at konsekvensene av vedtaket er urimelige:

- De har vurdert alternative løsninger for utfasing av CO2 på fabrikk på Ulvan. De har kommet til at det vil kreve ombygging til ca. 30 millioner kr om CO2-sedering skal fases ut der, og de samtidig skal kunne opprettholde pre-rigor produksjon.
- De har planer om å bygge ny moderne fabrikk på Jølsøy til erstatning for MHU, med ferdigstilling i andre kvartal av 2019. De mener at konsekvensene av vedtaket er urimelige, sett i lys av at CO2-sedering uansett fases ut når den nye fabrikk er i drift.

Regionen har satt 1. juni 2017 som frist for utfasing av CO2-sedering. Fristen er satt fordi den muliggjør at ombyggingen kan skje på et tidspunkt hvor aktiviteten ved slakteriet er lav. Vi er enige med regionen i at fristen ikke bør være før 1. juni 2017. Spørsmålet som klagen reiser, er om fristen bør være senere. Klager ønsker at fristen utsettes til 30. juni 2019.

Spørsmålet hovedkontoret tar stilling til er derfor om MHU bør gis tillatelse til å benytte CO2-sedering fra 1. juni 2017 til 30. juni 2019, sett i lys av at det vil koste inntil 30 millioner kroner å etterleve regelverket, og at kostnaden sannsynligvis bare kan fordeles på to år med drift?

Hovedkontoret ser at 30 millioner kroner er en betydelig investering. Byrden ved investeringen må sees i lys av produksjonsvolumet som investeringen kan fordeles utover, og antall individer fisk som vil miste beskyttelsen forskriften gir dem. I hht Norsk Havbruk – Bedriftsoversikt 2016, Utgitt av Norsk Fiskerinæring AS ble det slaktet 72 000 tonn fisk levende vekt i 2014 ved MHU. Stipulert produksjon for 2 år før nytt anlegg er klar (medio 2017 til medio 2019) vil da være ca. 144 000 tonn fisk levende vekt (dette tilsier anslagsvis 30 millioner fisk ved en slaktevekt på litt under 5 kg). Med utgangspunkt i dette vil investeringen på 30 millioner kroner gi en estimert merkostnad (uten kapitalkostnad) på ca 21 øre pr kg levendevekt. Hovedkontoret mener at størrelsen på slakteriet taler mot dispensasjon, både fordi størrelsen presumptivt gir god inntjening og lave merkostnadene pr. kg fisk, og fordi en dispensasjon vil gå på bekostning av velferden til mange individer fisk.

Det er en usikkerhet ved MHUs planer om å bygge ny fabrikk, ettersom planene ikke er styregodkjent. Denne usikkerheten taler også mot at det skal gis dispensasjon.

Hovedkontoret mener for øvrig at utfasing av CO2 burde vært gjennomført på MHU sitt eget initiativ etter at det var konstatert at CO2 sedering ikke er velferdsmessig forsvarlig på laks (dvs i 2014).

Kostnaden ville da vært vesentlig mindre pr. kg produsert. Det var MHUs ansvar å igangsette tiltak umiddelbart etter at dokumentasjonen om velferd ved CO2 sedering forelå. At MHU ikke tok dette ansvaret, og at dette har ført til at investeringen muligens bare kan nyttes i to år, bør ikke være et argument som taler for dispensasjon.

Konklusjon

Mattilsynets hovedkontor gir ikke MHU tillatelse til å benytte CO2-sedering etter 1. juni 2017 til tross for at det vil koste inntil 30 millioner kroner å etterleve regelverket og kostnaden sannsynligvis kun vil fordeles over to år.

Vedtak

Mattilsynets hovedkontor stadfester region midt sitt vedtak av 07.06.2016.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forvaltningsloven § 34 og forskrift om slakterier og tilvirkningsanlegg for akvakultur §§ 13 og 17.

Frist for gjennomføring:

01.06.2017

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre, se forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Med hilsen

Friede Andersen
seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til:
Region Midt

